

користовують терміноподібні слова і словосполучення. Найбільшу кількість прототермінів спостерігаємо, природно, у мовленні сільських фахівців — агрономів, механізаторів й ін.

2.5. Найменування сільськогосподарських робіт

Лексика на позначення дій, пов'язаних з обробітком землі, вирощуванням сільськогосподарських культур, збиранням і збереженням урожаю, має досить складну структуру й об'єднує декілька лексико-семантичних мікрогруп із різнорідною структурною організацією. Дослідження цих мовленнєвих елементів може мати не тільки лінгвістичний характер, воно відповідає також на питання про наявність тих чи інших реалій у житті й побуті слобожан.

На позначення сільськогосподарських робіт можуть використовуватися як іменники, так і дієслова. Їх семантика, як правило, має прямий стосунок до хліборобства і процесів, що його супроводжують.

У досить значній кількості випадків процес позначається у говірковому мовленні одним дієсловом. Назви таких дій усталені й загальнозрозумілі. На їх позначення в мовленні опитаних носіїв діалекту

функціонують такі слова, як *орáти* (-т'), *с'ійáт'*, *поли́вáт'*, *копа́ти*, *жа́ти*, *коси́т'*, *вйа́зáт'*, *гребти́*, *в'йа́т'*, *молоти́т'*, *вози́т'* й ін.

У говірках Харківщини спостерігаємо і явище варіативності, коли для називання однієї дії в індивідуальному мовленні вживаються різні дієслова. Інколи таке розрізнення відзначається лише в межах категорії аспективності, наприклад, у значенні «висаджувати картоплю в ґрунт» уживаються лексеми *сади́ти* і *сажа́ти*, причому перша з них зустрічається в мовленні значно частіше. Так само і сема «уживляти пагін однієї рослини в тканину другої» поряд із частіше вживаною *приш':éпл'увати* (-т') має й форму *приш':іпа́ти*. Часом варіації спостерігаємо на морфемному рівні: крім двох вищенаведених, у тому ж значенні виступає і дієслово *ш':éпáти*.

Та чи інша семема може бути репрезентована лексемами (дієсловами) різного походження. Наприклад, значення «обробляти просапні культури вперше і підпушувати під ними ґрунт сапою» представлене такими словами: *полóт'*, *пропо́л'уват'*, *п'ідпу́шувати*, *шару́вати*, *сапа́т'*, хоча похідні іменники творяться не від усіх дієслів симетрично: *пóлка*, *пропо́лка*, *пол'і́л'ник*, *сапа́л'ник*.

У значенні «обробляти рілля бороною перед сівбою» в говірках Харківщини вживають лексеми *борону́вати* і дуже рідко *борони́т'* (-ти). Отже, як бачимо, дієслова з тотожним значенням можуть утворюватися за допомогою різних суфіксів. Проте, зауважимо, і префіксів також. Наприклад, на позначення такої дії, як «обробляти просапні культури сапою вдруге, обгортаючи коріння землею» лексема *обгорта́т'* (вживається переважно більшістю мовців), *п'ідгорта́т'* (менш поширена форма) і зрідка — *нагорта́ти*.

У значенні «обробляти землю плугом» на території Центральної Слобожанщини вживається дієслово *орáти* (-т'). Воно зафіксовано в мовленні абсолютної більшості респондентів, хоча в поодиноких випадках мовці вживали слово *пахáт'* (-ти) з такою самою семантикою. Ці ж лексеми використовують і на позначення такої дії, як «обробляти землю сохою, ралом», проте для називання процесу, пов'язаного з обробітком землі ралом» діалектоносії уживають дієслово *рі́хлити*.

Узагалі ж репрезентанти семеми «орати» об'єднують кілька диференційних ознак: знаряддя оранки, глибина захвату, метод і рівень обробітку землі. Регулярно репрезентованими є значення «орати плугом і культиватором»; відповідно *орáти* (-т') (у всіх обстежених пунктах) і *пахáти* (-т') (128, 129, 135, 138) і «обробляти землю культиватором» — *кул'т'ів'іруват'* (у значній більшості обстежених

пунктів), *кул'тивувати* (139, 172, 182), *боронувати* (128, 129, 133, 135, 138, 141, 170), *бороніт' (-ти)* (180), *скородіти (-т')* (128, 129), *про́р'уват'* (179), *плужкуват'* (184). Репрезентанти семем, об'єднані диференційною ознакою глибина оранки, мають особливість — лексично виражені лише марковані елементи опозиції «орати глибоко і мілко»: відповідно *робі́т' перева́л* (майже в усіх обстежених пунктах), *ора́ти на перева́л* (174, 175, 179) і другий опозит — *шкр'а́бат'* (у переважній більшості досліджених пунктів), *проде́рат'* (180); семи «орати на звичайну глибину» і «орати, загальна назва» репрезентовані ідентично; перше значення актуалізується лише в опозиції з маркованими членами — «орати глибоко» й «орати мілко».

Семи «орати від країв поля до середини і від середини» диференціюються лише кваліфікаторами; означуване як нерелевантний елемент часто опускається, а типи опозицій утворюють лише кваліфікатори; «орати до середини» і «орати від середини»: відповідно *у ро́зг'ін (у ро́згón) / у скла́д* (майже в усіх обстежених пунктах) // [*у скла́д / це поч'іна́ют' ора́т' з се́редини по́л'а / а у ро́зг'ін з кра́йіу по́л'а //*] (170); *уро́ва́л / усва́л* (185), *у ро́зг'ін / усва́л* (141).

Значення «орати землю на зиму» представлене такими формами: *ора́ти на з́иму/з'і́му, на́ зиму/на́ з'і́му* (майже в усіх досліджених пунктах), *ора́ти на з'а́б* (128, 129, 130, 131, 132, 141, 170, 171, 172, 174, 176), *136, 137, 138, 169, 179), ора́ти на па́р* (128, 129, 131, 132, 136, 137, 138, 169, 179), *паренува́ти* (132), *парені́ти* (132). Порівняймо з правобережнополіським ареалом: *ора́ти (-т', -т) на па́р, ора́ти на з'а́б* (найпоширеніші форми), *паринува́ти, парнува́т', з'а́бити* (уживаються рідше), словосполучення ж *ора́ти на з́иму* й подібні зустрічаються у правобережнополіських говорах дуже рідко, а в центральнотрипільському ареалі воно має значне поширення.

Розгляньмо семему «виконувати весняні сільськогосподарські роботи», репрезентантами якої є лексеми *боронува́ти* (майже в усіх досліджених пунктах), *веснува́т' (-ти)* (175, 179, 180), *готува́тис'а до пос'і́ву* (133), *гото́вит' по́ле до с'і́ян':а* [по́ле тре́ба гото́вит' до с'і́ян':а / заборонува́ти / а тоді́ ў́же с'і́ят' //] (170), *готува́ти по́ле* (171). У правобережнополіських же говорах це значення представлено, переважно, іншими назвами: *йарува́ти (-т'), йарова́т', йаринува́ти (йаринува́т'), с'і́ят' йарину́/с'і́ят' йар'ину́, веснува́ти (-т'), прово́дити (т') пос'і́ну́/пос'е́ну́*.

Репрезентанти семем «обробляти землю після оранки перед сівбою» і «обробляти після сівби» утворюють такі лексичні опозиції: *боронува́ти / коткува́ти* (майже в усіх обстежених пунктах),

кул'т'ів'іруват' (кул'тивувати) / коткувати (136, 137, 139, 140, 168, 169), боронувати/скородити (-т') / закатуват' (138), боронувати/кул'т'ів'іруват' / закатуват' (-ти), кул'т'ів'іруват' / прикатуват' (131), боронит' (-ти) / коткувати (180).

Структурну організацію репрезентантів семени «сіяти» визначає реалізація кількох диференційних ознак: час в обробці поля — «сіяти перед оранкою»: «сіяти по ораному»; метод сіяння — «сіяти, роблячи помах руки під кожен крок або через крок»; порядок сіяння — «сіяти вперше» і «сіяти повторно, пересівати (за поганих сходів)». Опозиція сем «сіяти перед оранкою» і «сіяти по ораному» реалізується на рівні кваліфікаторів при сталому означуваному *с'їяти* (-т'); відповідно *с'їят' (-ти) н'ід плуг / н'ід борону* (майже в усіх обстежених пунктах), *с'їят' (-ти) н'ід плуг / по скібі* (141). Аналогічний тип реалізації опозитів спостерігається серед репрезентантів сем «сіяти вузько» і «сіяти широко», де кваліфікатори виконують основну диференційну роль при сталому означуваному *с'їяти* (-т'), відповідно *с'їят' у́дну́ руку / у́дві́ руки* (в усіх досліджених пунктах); значення «сіяти повторно» (представлене кількома лексемами: *перес'іват'* (майже в усіх досліджених пунктах), *н'ідс'іват'* (128, 129, 130, 131, 135, 139, 181, 183), *дос'іват'* (128, 129, 134, 141, 180, 182) також ситуативно актуалізує диференційну ознаку порядок сіяння у лексемі *с'їяти* (-т').

Семема ж «сіяти, загальна назва» репрезентована такими найменуваннями: *с'їяти* (-т') (в усіх обстежених пунктах), *вис'івати* (128, 129, 139, 168). Зауважимо, що на семантичну структуру репрезентантів семи «сіяти» накладають відбиток також диференційні ознаки знаряддя сіяння та культура, яку висівають. Наприклад, *с'їяти со́н'ашник ўручну́* і *с'їяти со́н'ашник с'івáлкой* (179).

Слід відзначити, що семантична структура лексеми «сіяти» тісно переплітається із значенням «садити», і в деяких випадках лексема «сіяти» замінюється словом «садити». Щоб переконатися в цьому, розгляньмо репрезентанти сем «сіяти моркву» і «сіяти буряки»: перше значення майже в усіх обстежених пунктах репрезентоване лексемою *с'їяти* (-т'), проте у деяких із них використовують дієслово *са́дити* (-т') (134, 169, 171), друге, в основному, також представлене на Харківщині назвою *с'їяти* (-т'), однак використовують у центральнослобожанських говірках і словосполучення *са́дити* (-т') *бур'акі* (131, 140, 141, 171, 185). Проте, зауважимо, що в певних говірках Харківщини ці найменування можуть диференціюватися таким чином: *с'їяти* (-т') *бур'акі* і *мо́ркву* (для отримання

урожаю) та *садіти бур'яки, моркву на висадок* (для отримання насіння) (171, 185).

Структурну організацію репрезентантів семема «молотити» визначає реалізація такої диференційної ознаки, як «молотити вручну» і «молотити молотаркою». Значення «молотити вручну» репрезентоване словами *молоті́т' (-ти)* (майже в усіх обстежених пунктах), *око́ло́чувати* (130, 134, 140, 141, 171), *виби́ва́т' (128, 129, 131, 138), розби́ва́т' (169), обмо́ло́чуват'.* Для називання останньої дії «молотити молотаркою» використовують лексему *молоті́т' (в усіх обстежених пунктах).*

Сема «знімати зерно з качанів кукурудзи» репрезентована такими формами: *лу́щит' (майже в усіх досліджених пунктах), облу́щуват' (134, 169, 184), чи́стит' (132, 139), дра́ти (135, 141), де́рти (168), обди́ра́т' (135), мн'а́ти (140), лу́зга́т' (170), шолу́ши́т' (174).*

Значення «обробляти город після скопування» представлене словом *скоро́ді́т' (-ти)* (в усіх обстежених пунктах). Однією лексемою репрезентована і семема «поливати городину» — *поли́ва́т' (у всіх досліджених пунктах).* Значення «розпушувати ґрунт і обгортати землею стебла рослин» об'єднує кілька підсем: «обробляти просапні культури вперше» — *полó́т' (майже в усіх обстежених пунктах), пропóл'ува́т' (128, 129, 130, 131, 134, 136, 137, 138, 141, 169, 170, 185), сапа́т' (128, 129, 131, 136, 137), шару́ва́ти (135, 171, 185), розпу́шуват' (130), н'і́дпу́шуват' (172) і «обробляти просапні культури вдруге, обгортаючи коріння землею» — *обгорта́т' (майже в усіх досліджених пунктах), оку́чуват' (128, 129, 132, 134, 135, 139, 169, 171, 172), н'і́дгорта́т' (130, 131, 133, 136, 137, 140, 141, 170), нагорта́ти (128, 129), обго́ртува́т' (169).**

Значення «улаштовувати рядки, для того, щоб посіяти насіння» представлене такими найменуваннями: *провóдити р'адкі́ (майже в усіх обстежених пунктах), писа́ти р'адкі́ (130, 133, 168, 185) // [по_карто́плі ми пи́шемо р'адкі́ п'і́д_бур'а́к //] (130); пропи́сува́т' р'адкі́ (135), марк'і́рува́т'/марк'і́ровáт' (131, 136, 137), робі́т' (-ти) р'адкі́ (138, 140), проди́ра́т' р'адкі́ [дл'а́ пос'і́ву р'адкі́ проди́ра́йт' //] (141); ве́сті р'адкі́ (169), би́т' р'адкі́ (171), прогорта́т' р'і́чка́кі (170).* Репрезентантами ж семи «загрібати рядки після посіву насіння» є такі назви: *загорта́т' (у більшості обстежених пунктів), загра́іба́т' (131, 132, 139), засипа́т' (131), закида́т' (140), волочи́т' (169).*

Репрезентанти семема «проривати загушені городні рослини» і «підсаджувати городні рослини, що рідко ростуть» утворюють такі лексичні опозиції: *прорива́т' (-ти) / н'і́дса́жуват' (-ти)* (майже в усіх

обстежених пунктах), *прорива́т'* / *наса́жуват'* (130, 133, 134, 135, 141, 170, 171), *прорива́т'/прор'іжуват'* / *п'і́дса́жуват'* (128, 129, 131).

Значення «поведінка рослини після її пересадки» представлене лексемами *при́йн'а́тис'/п्री́йн'атис'* і *прин'а́тис'/п्री́н'атис'* (за швидкого темпу мовлення) (майже в усіх обстежених пунктах), *прижі́тис'* [пересадила ка́пу́сту / должна́ прижі́тис' // бо до́щчик п'ішо́ў //] (139).

Семема «обробляти лопатою город перед саджанням» репрезентована такими назвами: *копа́т'* (майже в усіх досліджених пунктах), *переко́пуват'* (131, 134, 136, 137, 185) // [споча́тку зе́мліу переко́пуйут' / а по́т'ім са́д'ат' //] (185); *у́ско́пувати* (130, 169), *ско́пуват'* (171).

Значення «вибирати картоплю під час копання» представлене такими найменуваннями: *вибира́т'* (у більшості обстежених пунктів), *збира́т'* (131, 136, 137), *убира́т'* (140).

Семема «згрібати сіно» репрезентована такими лексемами: *згр'іба́т'* (майже в усіх досліджених пунктах), *ізгр'іба́т'* (170), *гребті́* (134, 135, 139, 141). Значення ж «перевертати вилами покis на другий бік, щоб повністю просушити його» представлене такими назвами: *переверта́т'* (майже в усіх обстежених пунктах), *воро́чат'* (132, 139, 169), *валкува́т'* (136, 137), *воруши́т'* (131, 134), *переки́дат'* (133), *розтру́шуват'* (141).

Значний інтерес для розгляду у сфері найменувань сільськогосподарських робіт становлять також іменники, що творяться від дієслів. У народному мовленні існує цілий ряд абстрактних іменників віддієслівного походження, які опредмечено називають дію, трудовий процес. Так, наприклад, семема «обробляння землі плугом, сохою» представлена лексемами *бра́нка* (у більшості досліджених пунктів), *ора́н':а* (133, 134, 139, 169), *па́хота* (135, 183), *у́спáхуван':а* (169). Стосовно цієї групи іменників слід зауважити, що деякі з них, зокрема *бра́нка* і *па́хота*, крім опредмеченої дії, можуть означати водночас оброблену плугом землю.

Відзначимо, що певні найменування можуть використовуватися і на позначення трудового процесу, і часу дії: «час і процес висівання зернових культур» — *с'ї́ба* (в усіх обстежених пунктах), *пос'ї́на* (135, 140, 168, 171, 172, 178, 181, 183), *с'ї́ян':а* (141, 170), *пос'ї́* (169); «час і процес збирання врожаю зернових культур» — *жнива́* (в усіх обстежених пунктах), *жа́тва* (128, 129, 135), *убо́рочна* (172, 175), проте в деяких населених пунктах назви часу і процесу диференціюються: *жнива́* (час збирання) і *живува́н':а* (140), *убо́рка* (133, 141) — процес; «час і процес обмолоту зернових культур» —

молод'ба (майже в усіх обстежених пунктах), *молот'ін':а* (131, 132, 141); *обмолот* (130, 185); «час і процес, коли найінтенсивніше са-пають» — *прополка* (майже в усіх досліджених пунктах), *полка* (134, 135, 139, 140, 180, 184), *пол'ін':а* (132, 169), *пропол'уван':а* (130); «час і процес перевезення снопів, сіна з поля додому, на тік» — *перевозка* (у більшості обстежених пунктів), *перевезен':а* (128, 129, 132, 135, 139, 179, 184), *звезен':а* (130), *возови́ця* (110, 126, 180, 182); «час і процес косіння зернових культур» — *жнивá* (майже в усіх обстежених пунктах) // [с'енокос / це йак траву́ кос'ат' / а жнивá / коли зерно́ убира́йут' / ото́ жнивá //] (170); *кос'ін':а* (130, 134, 139, 141, 168, 169) // [коли́ траву́ кос'ат' / це покос / с'інокос / зернов'і / кос'ін':а //] (169); *коз'ба́* (128, 129, 185), *косови́ця* (172); «час і процес косіння трави» — *с'інокос* (майже в усіх досліджених пунктах), *кос'ін':а* (130, 134, 139, 168) // [час кос'ін':а трави́ залéжит' од'того / чи ра́н':а весна́ / чи те́пла / а заўс'ігда́ кос'ат' у́чєрвн'і //] (130); *косови́ця* (131, 133, 136, 137, 138, 172) // [жнивá / кос'ін':а зернових / косови́ця / трави́ //] (137); *коз'ба́* (128, 129, 185), *покос* (169); «процес і час збирання сіна» — *с'інокос/с'інок'іс/с'енокос* (майже в усіх обстежених пунктах) // [с'інокос ўже́ п'ідхóде до_концá //] (185); *уборка* (131, 136, 137), *зби́ран':а с'і́на* (130, 138) // [зби́ран':а с'і́на почина́йут' п'іслá пóўно́й п'ідсу́шки //] (130); *скла́дка с'і́на* (138), *скирду́ван':а* (169).

Порівняймо наведені вище назви з тими, що функціонують у східнослов'янських говірках: «час і процес висівання зернових культур» — *пос'ї́на* (СДЛЛ), *пос'є́ўна* (ССГ); «час і процес збирання урожаю, косіння злакових рослин» — *уборка/ўборка*, *жа́тва*, *к'іс'ба́* (ССГ); *покос* — процес косіння трави (ССГ); «час і процес обмолоту зернових культур» — *жа́тва*, *молот'ін':а/молоті́н':а*, *обмолот* (ССГ).

Розгляньмо і найменування деяких трудових процесів, зокрема таких: «копання городу» — *ко́пка* (майже в усіх досліджених пунктах), *копа́н':а* (130, 131, 132, 134, 135, 139, 141, 169, 170, 172, 185) // [на_копа́н':а горóду ухóдит' ба́гато ча́су //] (130); *ўско́пуван':а* (168, 185), *переко́пка* (131), *ско́пуван':а* (168), *поса́дка* [весно́йу копа́н':а / поса́дка / восе́ні / ко́пка / переко́пка //] (131); *з'а́блева ко́пка* [з'а́блева ко́пка грáдок п'ід часні́к прохóдит' дес' у_жоўтн'і //] (141). Зауважимо, що ці назви можуть диференціюватися відповідно до часу (копати навесні, на зиму) і утворювати такі лексичні опозиції: *ко́пка* / *копа́н':а* (*навесн'і́*, *на_весну*) / *на_з'і́му* (*на_зиму*) (в усіх обстежених пунктах), *ўско́пуван':а* / *копа́н':а* (169, 185), *копа́н':а* /

поса́дка / ко́пка/переко́пка (131), *ко́пка / з'а́блева ко́пка* (141). Семема «процес обробляння городу після скопування» представлена такими лексемами: *скород'і́н':а* (в усіх обстежених пунктах), *скоро́джен':а* (141), *скородува́н':а* [п'і́сл'а ко́пки займа́йуц':а скоро́дува́н':ам //] (133); *боронува́н':а* (185). Значення «процес поливу городини» репрезентоване такими назвами: *полива́н':а* (майже в усіх досліджених пунктах) // [полива́н':а ну́жно / щоб усе́ прин'ало́с'а //] (185); [у_посу́шливе л'і́то вес' час ухо́дит' на_полива́н':а горо́дини //] (130); *поли́у* (128, 129, 131, 132, 134, 135, 138, 141, 170, 172) // [поли́у рослі́н ро́бл'ат' / коли́ су́хо і до́ўго нима́ дошч́у //] (141); *поли́ука* (128, 129), *зро́шуван':а* (168). Семема «процес спущування землі і обгортання нею стебел рослин» об'єднує кілька підсем: «дія, пов'язана зі спущуванням землі» — *пропо́лка* (у переважній кількості обстежених пунктів) // [при_пропо́лц'і зе́мл'у спу́шуйут' і обгорта́йут' не́йу ово́ч'і //] (141); *по́лка* (133, 173, 185), *пол'і́н':а* (185), *розпу́шуван':а* (130) і «процес обгортання землею рослин» — *обгорта́н':а* (майже в усіх обстежених пунктах) // [обгорта́н':а / це́ йак карто́шку обгорта́йут' / та і кукуру́зу обгорта́йут' //] (170); *оку́чуван':а* (132, 135, 139, 169, 171, 172), *п'ідгорта́н':а* (130). Значення «процес загрибання лунок, рядків після посіву» репрезентоване такими лексемами: *загорта́н':а* (майже в усіх досліджених пунктах), *заго́рнен':а* (138), *загр'іба́н':а* (131, 132, 139), *засипа́н':а* (131), *закида́н':а* (140), *волоч'і́н':а* (169).

Досить помітну групу у складі лексики традиційного господарювання становлять назви трудових процесів і дій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських культур. Щодо кількості та різноманітності репрезентантів, то це лексичне об'єднання, без сумніву, не може конкурувати з колом найменувань попередніх, аналізованих у роботі, ЛСГ. Однак зібраний у досліджуваних говірках матеріал дає підстави твердити, що навіть ця одна, на перший погляд, однорідна група лексем може свідчити про багатство говірної лексики, про наявність у її системі самотутніх структур, як, наприклад, *писа́ти/прописува́ти р'адкі́* («улаштовувати рядки, для того, щоб посіяти насіння») й ін.

Лексика на позначення дій, пов'язаних з обробітком землі, вирощуванням сільськогосподарських культур, збиранням і збереженням урожаю, має досить складну структуру й об'єднує декілька лексикосемантичних мікрогруп із різномірною структурною організацією — «оранка», «посівні роботи», «жнива», «заготівля сіна», «перевезення снопів, сіна з поля», «молотіння», «городництво».

Найменування сільськогосподарських робіт передаються, як правило, дієсловами або ж іменниками віддієслівного походження, семантика яких має переважно безпосередній зв'язок із рільництвом і процесами, що його супроводжують.

Наш матеріал дає можливість стверджувати, що в центральнособожанських говірках домінує інфінітив із суфіксом -т' (звичайно, мова не йде про дієслова, основа яких закінчується на приголосний чи з наголошеним суфіксом): *гребті́*, *везті́*, *пр'áсти* й ін. Дієслова з тотожним значенням можуть утворюватися за допомогою різних суфіксів: *боронувáти* — *бороні́т'*, проте й префіксів також (останні щодо цього активніші): *п'ідса́жуват'* — *наса́жуват'*; *вибира́т'* — *збира́т'* — *убира́т'*; *ско́пуват'* — *ўско́пувати*; *п'ідпу́шуват'* — *розпу́шуват'*, *перес'іва́т'* — *п'ідс'іва́т'* — *дос'іва́т'*, *прика́туват'* — *закáтуват'*.

Значний інтерес для розгляду у сфері найменувань сільськогосподарських робіт становлять також іменники, що творяться від дієслів за допомогою різних словотвірних засобів (суфіксів — *поли́ўка*, *полива́н':а*; *по́лка*, *пол'і́н':а*, *ко́пка*, *копа́н':а*; нульового афікса — *обмоло́т*, *поли́ў*, основоскладання — *с'інокóс*). Як бачимо, назви аграрних трудових процесів і дій, пов'язаних із ними утворюються переважно за допомогою суфіксального і безафіксного способів словотвору. Найпродуктивнішим для цих найменувань і взагалі є суфіксальний спосіб. Зауважимо, що ця група лексем — назви сільськогосподарських робіт — має у складі багато похідних слів, до складу яких входять суфікси і префікси: *ско́пуван':а*, *ўско́пуван':а*, *обгорта́н':а*, *п'ідгорта́н':а*, *засипа́н':а* й ін., проте ці найменування не є утвореннями суфіксально-префіксального способу.

2.6. ЛСГ «агентивів»

Із назвами сільськогосподарських робіт, тісно пов'язані назви їх виконавців, так звана ЛСГ «агентивів». Назви виконавців сільськогосподарських робіт мають міцну традицію вживання, й більшість із них функціонує й тепер. Зрушення у системі найменувань сільськогосподарських професій зумовлені зміною самої системи професій у зв'язку з механізацією аграрного виробництва й «літературизацією» агентивних назв.

У досліджуваних говірках широко репрезентованими є, звичайно, семема «людина, яка оре землю» — *ора́ч* (в усіх обстежених пунктах) // [плуг т'áne в'іл / а за_нім іде ора́ч / йакій регул'у́є роботу плу́га //] (130); *па́хар'* (128, 129, 135, 138, 185) // [плу́гом упраўл'а́є па́хар' //] (135); *плугата́р'* [один за_плу́гом хóде / зве́ц':а